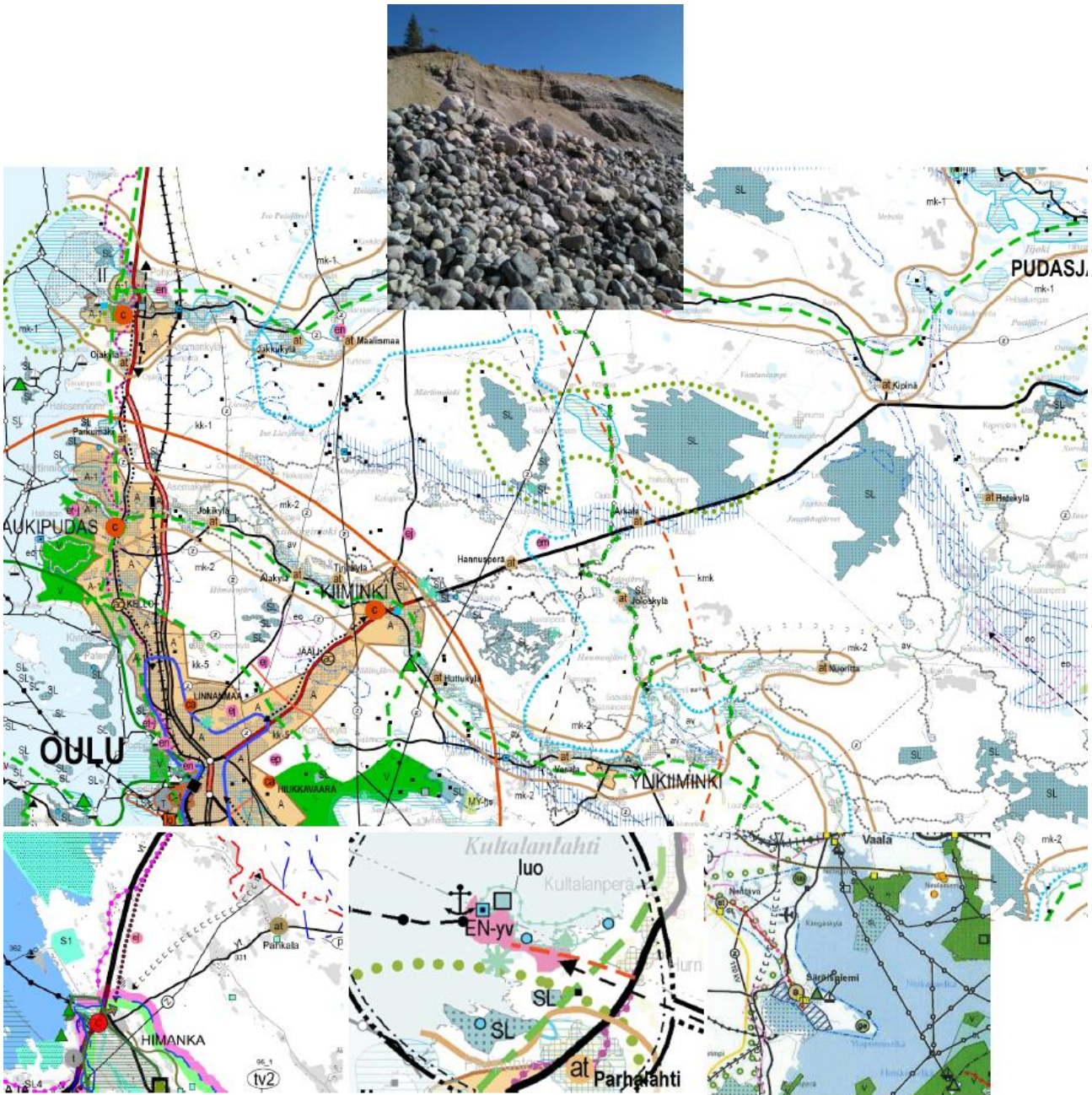

Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistaminen

3. vaihemaakuntakaava Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

14.5.2018

(MKV 11.6.2018 § 5)

1.1	Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava uudistuu	3
1.2	Mikä on OAS?	3
1.3	Miksi kaavaa uudistetaan?	4
1.4	Maakuntakaavan suunnittelu- ja vaikutusalue	4
2	MAAKUNNAN SUUNNITTELUJÄRJESTELMÄ	5
2.1	Pohjois-Pohjanmaan maakunnan kehittäminen ja suunnittelu	5
2.2	Suunnittelualueen kaavoitustilanne.....	6
3	MAAKUNTAKAAVAN UUDISTAMISEN PÄÄVAIHEET	7
3.1	Aloitukset ja tavoitteet	7
3.2	Valmisteluvaihe	7
3.3	Ehdotusvaihe	7
3.4	Hyväksyminen.....	7
3.5	Toteuttaminen ja seuranta.....	7
4	MAKUNTAKAAVAN TAVOITTEET JA LÄHTÖKOHDAT	8
4.1	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.....	8
4.2	Maakuntasuunnitelma ja maakuntaohjelma	9
4.3	Suunnittelualueen maakuntakaavatilanne.....	11
4.4	Maakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	12
4.5	Oulun kaupunkiseudun maankäytön ja liikenteen tavoitteet.....	12
5	VAIHEMAKUNTAKAAVAT.....	13
5.1	Vaihemaakuntakaavojen keskeinen sisältö ja laatimisen ajoitus.....	13
5.2	Kolmannen vaihemaakuntakaavan sisältö	14
5.3	Vaihemaakuntakaavojen tietopohja ja tarvittavat selvitykset.....	15
6	VAIKUTUSTEN ARVIOINTI	17
6.1	Arvioinnin tarkoitus ja eteneminen.....	17
6.2	Arvioitavat vaikutukset.....	17
7	OSALLISTUMINEN JA VUOROVAIKUTUS	18
7.1	Osalliset	18
7.2	Tiedottaminen	19
8	AIKATAULU.....	19
9	YHTEYSTIEDOT	20

1 JOHDANTO

1.1 Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava uudistuu

Pohjois-Pohjanmaan vuonna 2005 vahvistetun maakuntakaavan uudistaminen käynnistyi syyskuussa 2010, jolloin maakuntahallitus päätti kaavoituksen vireilletulosta. Maakuntakaavatyön pohjaksi laadittiin maakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, jotka hyväksyttiin maakuntahallituksessa lokakuussa 2011. Maakuntahallitus päätti kesäkuussa 2012 vaiheistaa kokonaismaakuntakaavan uudistamistyön kolmeen osaan. Nämä kolme vaihemaakuntakaavaa kumoavat vanhan kokonaismaakuntakaavan.

Ensimmäinen vaihemaakuntakaava hyväksyttiin maakuntavaltuustossa joulukuussa 2013, vahvistettiin ympäristöministeriössä marraskuussa 2015 ja tuli voimaan 3.3.2017, kun korkein hallinto-oikeus teki valitukset hylkäävän päätöksen; 2. vaihemaakuntakaava tuli vireille 2013, hyväksyttiin 7.12.2016 ja tuli lainvoimaiseksi 2.2.2017. Kolmas vaihe käynnistyi kesällä 2015 ja tuli vireille 18.1.2016. Valmisteluvaiheen kuulemiskierros järjestettiin keväällä 2017, ehdotusaineiston lausuntokierros loppuvuodesta 2017 ja julkinen ehdotuksen kuuleminen keväällä 2018. Hyväksyntäkäsittelyyn Pohjois-Pohjanmaan kolmas vaihemaakuntakaava etenee touko-kesäkuussa 2018.

Vaihemaakuntakaavat jakautuvat selkeiksi asiakokonaisuuksiksi, joskin niiden käsittely on limittynyt aikataulullisesti toisiinsa. Kaavan sisältöä ja tietopohjaa käsittelevissä kohdissa esitellään asiaa viitteellisesti myös muiden vaihemaakuntakaavojen osalta. Uudistamistyön lopputuloksena on vuoden 2005 kokonaismaakuntakaavan kumoaminen sekä Pohjois-Pohjanmaahan kaavaprosessin aikana liitettyjen alueiden maakuntakaavojen kumoaminen suunnittelualueella. **Tämä osallistumis- ja arviointisuunnitelma koskee kolmatta vaihemaakuntakaavaa.**

Maakuntakaavan uudistamisessa käsitellään kattavasti koko maakunnan alueidenkäyttöä. **Uudistamistyön ajan voimassa olevan kokonaismaakuntakaavan varausten täydentämisen ja päivittämisen poikakeikkaavana teemana on ilmasto ja energia.** Painotus perustuu kansalliseen ja maakunnalliseen ilmasto- ja energiastrategiaan sekä valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin. Ilmastonmuutoksen hallinnan kannalta energia on keskeinen alueidenkäytöllinen kysymys. Siihen sisältyy sekä energian tuotantoon että kulutukseen liittyvä alueidenkäytön yleispiirteinen ohjaus ja energiatehokas alue- ja yhdyskuntarakenne. Lisäksi maakuntakaavaa päivitetään muiden tarpeellisten alueidenkäyttöratkaisujen osalta.

Lopullisen maakuntakaavakartan mittakaava on 1:250 000, kuten voimassa olevissa Pohjois-Pohjanmaan kaavoissa, mutta tarvittavilta osin mittakaava voi olla tarkempi. Kaavan kuulemisvaiheissa ja epävirallisissa maakuntakaavojen yhdistelmäkartoissa tulostusmittakaava voi olla pienempi. Yhdistelmäkartan tulostusmittakaava on esitysteknisistä syistä 1:300 000.

1.2 Mikä on OAS?

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on maankäyttö- ja rakennuslain mukainen asiakirja (MRL 63 § ja 9 §). Siinä esitetään suunnitelma kaavan laatimisessa noudatettavista osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista. Tässä OAS:ssa esitetään myös tietoja maakuntakaavan uudistamisen lähtökohdista, tavoitteista ja aikataulusta.

Maakuntahallituksen tekemän maakuntakaavan vireilletulopäätöksen jälkeen OAS asetetaan nähtäville, jolloin osalliset voivat antaa siitä palautetta. Saadut lausunnot ja mielipiteet käsitellään kootusti. Palautetta OAS:sta voi antaa koko kaavoitusprosessin ajan. Suunnitelmaa tarkistetaan työn aikana aina tarpeen mukaan. Ajantasainen OAS ja kaikki muut kaavan laatimiseen liittyvät asiakirjat ovat saatavilla Pohjois-Pohjanmaan liitosta kaavoituksen yhteyshenkilöiltä sekä liiton internet-sivuilta www.pohjois-pohjanmaa.fi/maakuntakaava.

1.3 Miksi kaavaa uudistetaan?

Voimassa olevan Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan hyväksymisen ja vahvistamisen jälkeen (2005) maakunnan toimintaympäristössä on tapahtunut alueidenkäyttöön vaikuttavia muutoksia. Useita kuntaliitoksia on toteutunut: viidestä kunnasta on muodostettu uusi Oulu 2013, Vihanti on liittynyt Raahen kaupunkiin 2013, Himanka on liittynyt Keski-Pohjanmaalta Kalajoen kaupunkiin 2010. Vaalan kunta on kuulunut Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan vuoden 2016 alusta lähtien.

Maakuntakaavan uudistamisen ja päivittämisen tarvetta aiheuttavat myös useat valtakunnalliset ja maakunnalliset strategiat ja linjaukset sekä lainsäädännön muutokset. Monien merkittävien hankkeiden, kuten liikenne-, infrastruktuuri- sekä muiden suurhankkeiden toteuttamisen edellytyksenä on ajan tasalla oleva maakuntakaava.

1.4 Maakuntakaavan suunnittelu- ja vaikutusalue

Maakuntakaavan uudistaminen koskee koko Pohjois-Pohjanmaan maakuntaa. Suunnittelualueella on 30 kuntaa ja seitsemän seutukuntaa. Maakuntakaavan vaikutukset voivat ulottua myös naapurimaa-kuntien alueelle.

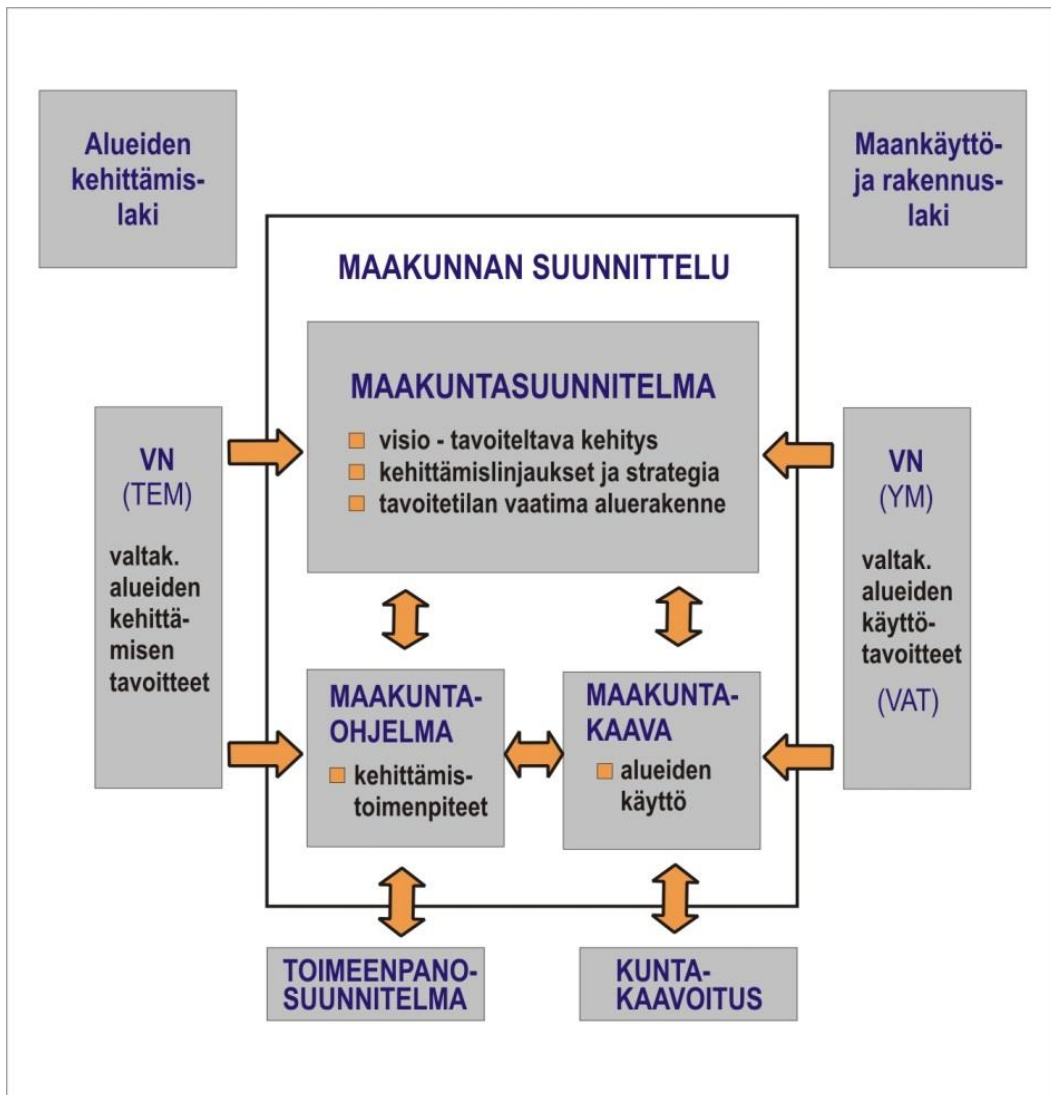
Pohjois-Pohjanmaan maakunta ja kunnat 2016 sekä rajanaapurit.

2 MAAKUNNAN SUUNNITTELUJÄRJESTELMÄ

2.1 Pohjois-Pohjanmaan maakunnan kehittäminen ja suunnittelu

Maakunnan suunnitteluun kuuluvat **maakuntasuunnitelma**, alueiden käytön suunnittelua ohjaava **maakuntakaava** ja alueellinen kehittämisohjelma eli **maakuntaohjelma**. Pohjois-Pohjanmaalla maakunnan suunnittelusta huolehtii Pohjois-Pohjanmaan liitto.

Maakunnan suunnittelussa otetaan huomioon valtioneuvoston antamat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ja alueiden kehittämisen tavoitteet. Maakuntasuunnitelma on lähtökohtana maakunnan suunnittelulle ja kehittämiselle; siinä osoitetaan maakunnan tavoiteltu kehitys. Pohjois-Pohjanmaalla on yhdistetty samaan asiakirjaan maakuntasuunnitelman tavoitteellinen kehitys vuoteen 2050 sekä maakuntaohjelma. Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelma vuosille 2018-2021 hyväksyttiin maakuntavaltuustossa 27.11.2017. Tavoitteellisen aluerakenteen osalta pysyi voimassa vuonna 2014 hyväksytyt tavoitteet vuoteen 2040. Maakuntakaava konkretisoi valtakunnalliset tavoitteet ja sovittaa ne yhteen maakunnallisten ja alueellisten tavoitteiden kanssa. Maakuntauudistus uudistaa samalla myös maakunnallisen suunnittelujärjestelmän.

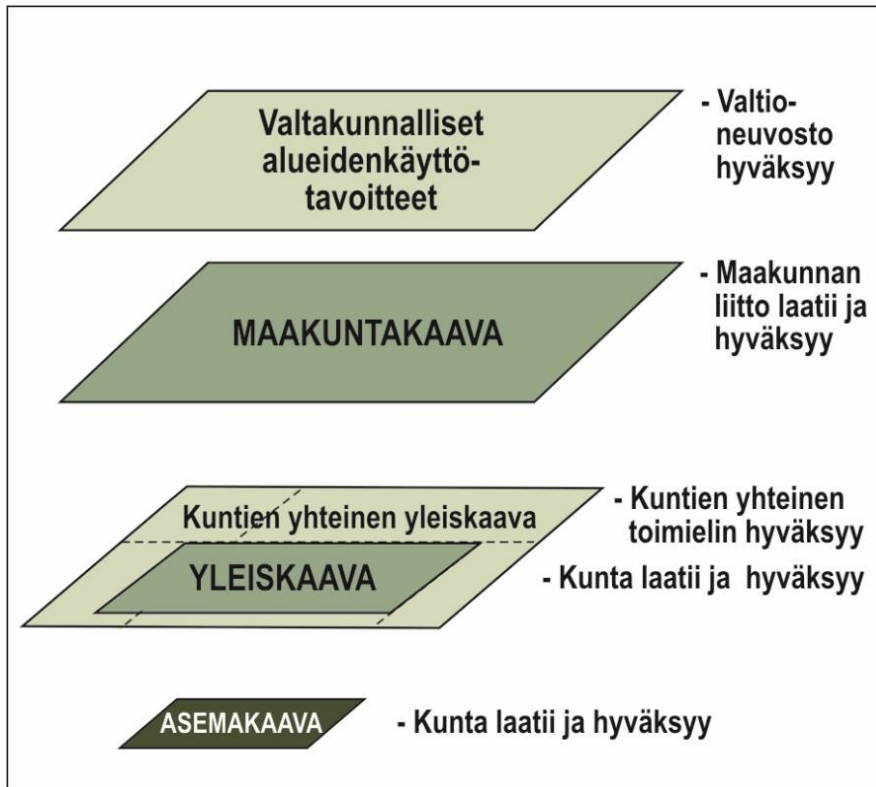

Pohjois-Pohjanmaan maakunnan suunnittelujärjestelmä.

2.2

Suunnittelualueen kaavoitustilanne

Maankäyttö- ja rakennuslain mukainen kaavajärjestelmä ja kaavoituksen eri tasot on esitetty alla olevassa kaaviossa. Maakuntakaavaa laadittaessa on otettava huomioon valtakunnalliset valtioneuvoston hyväksymät alueidenkäyttötavoitteet. Maakuntakaava on ohjeena kuntien yleiskaavoja ja asemakaavoja laadittaessa ja muutettaessa. Maakuntakaava laaditaan usein vaiheittain (vaihemaakuntakaava).

Maankäyttö- ja rakennuslain mukainen kaavajärjestelmä Pohjois-Pohjanmaalla.

Maakuntakaavojen hyväksymisen ja voimaan tulon menettelyt muuttuivat vuoden 1.2.2016. Maankäyttö- ja rakennuslain muutoksessa maakuntakaavoja ja yhteisiä yleiskaavoja ei enää saateta ympäristöministeriön vahvistettavaksi.

Kaavahierarkia on toteutunut Pohjois-Pohjanmaan kunnissa seuraavasti:

Yleiskaavoitus on yleensä toteutettu osayleiskaavoina, joita on maakunnan kaikissa kunnissa taajama-, matkailukeskus-, kylä- ja ranta-alueilla. Koko kunnan kattava oikeusvaikutteinen yleiskaava on laadittu Ouluun ja Kuusamoon. Uuden Oulun yleiskaava määrättiin tulemaan voimaan valitusten alaisten alueiden ulkopuolisin osin 20.6.2016, Kuusamon strateginen yleiskaava on hyväksytty vuodenvaihteessa 2016-2017. Koko kuntaa koskevan strategisen yleiskaavan laatiminen on vireillä Hailuodossa. Oulun seudun kuntien yhteinen yleiskaava on vahvistettu 2005 ja sen laajennus 2007. Rokualla on voimassa kolmen kunnan yhteinen yleiskaava (Muhos, Utajärvi ja Vaala, vahvistettu 2010) Lisäksi joissakin kunnissa on laadittu lain mukaista kaavajärjestelmää täydentäviä koko kunnan tai sen osan maankäytön yleissuunnitelmia (maankäyttöstrategiat, maankäytön kehityskuvat).

3 MAAKUNTAKAAVAN UUDISTAMISEN PÄÄVAIHEET

Maakuntakaavan laatimisprosessi voidaan jakaa neljään työvaiheeseen, lisäksi maakuntakaavatyöhön kuuluu kaavan toteuttamisen edistäminen ja seuranta. Nämä neljä vaihetta käydään läpi jokaisessa kolmessa vaihemaakuntakaavaprosessissa. Kunkin vaihemaakuntakaavan yhteydessä järjestetään vähintään kaksi viranomaisneuvottelua. Ensimmäinen toteutetaan aloitusvaiheessa ja toinen ennen kaavaehdotuksen asettamista nähtäville. Lisäksi pidetään työneuvotteluja viranomaisten, kuntien ja muiden osallistajien kanssa tarpeen mukaan.

Maakuntakaavatyötä ohjaa maakuntahallitus, jossa käsitellään kaikki kaavan vaiheet; valmistelu- ja ehdotusvaiheiden nähtäville asettaminen sekä niistä saatu palaute ennen kaavan hyväksyntää. Lopputuloksena on vuoden 2005 kokonaismaakuntakaavan kumoaminen.

3.1 Aloitus ja tavoitteet

Kaavoitusprosessin alussa asetetaan yleiset tavoitteet ja laaditaan osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS), asetetaan se nähtäville ja pyydetään lausunnot. OAS laaditaan erikseen jokaiselle vaihemaakuntakaavalle. Vuodesta 2005 voimassa olleen (lainvoimaisuus v. 2006) Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan tavoitteiden, kehittämisperiaatteiden ja merkintöjen toteutuminen arvioitiin 2010 ja sitä tarkennettiin vielä keväällä 2011 tehdyn aluekierroksen palautteen perusteella. Arvion pohjalta nostettiin esiin kaavan tarkistamis- ja täydennystarpeita. Kolmannen vaihekaavan pohjaksi on tarkasteltu kokonaismaakuntakaavan toteutuneisuutta ja ajantasaisuutta.

3.2 Valmisteluvaihe

Toteutuneisuusarvioinnin, alueidenkäyttötavoitteiden sekä kaavan tavoitteiden valmisteluvaiheessa saadun palautteen (OAS -kuuleminen) perusteella määritellään laadittavan maakuntakaavan keskeinen sisältö ja tavoitteet. OAS-palautteen jälkeen pidetään myös ensimmäinen viranomaisneuvottelu.

Kaavan valmisteluvaiheeseen kuuluu tarpeelliseksi katsottujen selvitysten laatiminen ja olevien selvitysten hyödyntäminen. Niiden pohjalta laaditaan kaavaluonnos, joka voi sisältää vaihtoehtoisia ratkaisuja. Kaavaluonnos valmisteluaineistoinen asetetaan nähtäville ja siitä pyydetään lausunnot. Valmisteluvaiheen kuulemisen aikana saatu palaute ja siihen laaditut vastineet käsitellään maakuntahallituksessa. Päätöksenteosta saatu ohjaus huomioidaan maakuntakaavan jatkovalmistelussa.

3.3 Ehdotusvaihe

Kaavaluonnoksesta saadun palautteen ja mahdollisten lisäselvitysten perusteella laaditaan kaavaehdotus ja tarvittaessa tarkennetaan siihen kuuluvaa vaikutusten arviointia. Ehdotuksen alustavasta aineistosta pidetään ensin jäsenkunnille ja viranomaisahoille suunnattu lausuntokierros (MRA 13 §), ja sen jälkeen toinen viranomaisneuvottelu.

Saatujen lausuntojen vastinekäsittelyn (maakuntahallitus) ja viranomaisneuvottelussa saadun palautteen mukaisesti tarkennettu kaavaehdotus asetetaan osallisten nähtäväksi (julkinen kuuleminen). Nähtävillä olevasta kaavaehdotuksesta on mahdollista jättää kirjallinen muistutus kuulemisaikana. Kuulemisen päätyttyä mahdollisiin muistutuksiin laaditaan vastineet, ja palauteaineisto käsitellään maakuntahallituksessa.

3.4 Hyväksyminen

Kaavaehdotuksesta saatujen muistutusten niin edellyttäessä, kaavaehdotusta voidaan tarkistaa teknisluonteisesti ennen hyväksyntäkäsittelyä. Ehdotusvaiheen vastineet ja tekniset tarkistukset käsitellään maakuntahallituksessa, joka esittää maakuntavaltuustossa maakuntakaavan hyväksymistä. Maakuntakaavoja ei enää saateta ympäristöministeriön vahvistettavaksi vuoden 2016 alussa voimaan tulleen maankäyttö- ja rakennuslain muutoksen jälkeen.

3.5 Toteuttaminen ja seuranta

Maakuntakaavan tultua voimaan sen toteutumista edistetään ja seurataan mm. kuntien kaavahankkeiden viranomaisneuvottelujen ja lausuntojen yhteydessä sekä maakunnan suunnittelujärjestelmään kuuluvien seurantamenettelyjen kautta.

4 MAAKUNTAKAAVAN TAVOITTEET JA LÄHTÖKOHDAT

4.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtioneuvoston antamat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön ohjausjärjestelmää. Maakunnan suunnittelussa ja muussa alueidenkäytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan uudistaminen pohjautuu 1.3.2009 voimaan tulleisiin VAT –tarkistuksiin, jotka ovat voimassa 31.3.2018 saakka. VAT:eissa painotetaan ilmastomuutoksen hillitsemistä, energiansäästöä sekä varautumista sään ääri-ilmiöihin ja tulviin.

Uudistetut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet astuvat voimaan 1.4.2018 (VN 14.12.2017).

Uudet tavoitteet koskevat nykyistä rajatummin keskeisimpiä valtakunnallisia näkökohtia, ja ovat nykyistä täsmällisempiä ja konkreettisempia. **Kolmannen vaihemaakuntakaavan ehdotus saadaan nähtäville siirtymäajan puitteissa maaliskuun 2018 aikana, ja maakuntakaava hyväksytään kesäkuussa 2018.** Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet löytyvät kokonaisuudessaan valtion ympäristöhallinnon verkkopalvelusta www.ymparisto.fi > *elinympäristö ja kaavoitus* > *valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet*. **Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (1.3.2009-31.3.2018) velvoittavat maakunnan suunnittelua ja kaavoitusta kiinnittämään erityistä huomiota seuraaviin asiakokonaisuuksiin:**

Toimiva aluerakenne. Tavoitteena on muun muassa monikeskuksinen, verkottuva, hyvin liikenneyhteyksiin perustuva omin vahvuuksiin ja sijaintitekijöihin nojaava tasapainoinen kokonaisuus, kaupunkien ja maaseudun vuorovaikutuksen ja kyläverkoston edistäminen, erityisesti harvaan asutuilla alueilla olemassa olevien rakenteiden hyödyntäminen sekä elinkeinotoiminnan ja muun toimintapohjan monipuolistaminen, maanpuolustuksen ja rajavalvonnan tarpeiden huomioiminen sekä riittävien alueellisten edellytysten turvaaminen varuskunnille, ampuma- ja harjoitusalueille.

Eheyttyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu. Tavoitteena on muun muassa yhdyskuntien ja elinympäristöjen ekologisen, taloudellisen, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyys edistäminen, olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyödyntäminen sekä kaupunkien ja taajamien rakenteen eheyttäminen, palveluiden ja työpaikkojen saavutettavuuden sekä joukko- ja kevyen liikenteen ja elinkeinoelämän toiminnan edellytysten parantaminen, varautua tulviin ja luoda edellytykset ilmastomuutokseen sopeutumiselle.

Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat. Tavoitteena on muun muassa kansallisen kulttuuriympäristön ja rakennusperinnön sekä niiden alueellisesti vaihtelevan luonteen säilymisen edistäminen, arvokkaiden ja herkkien luonnon alueiden monimuotoisuuden säilyttäminen, luonnon virkistyskäytön ja matkailun edistäminen parantamalla luonnon moninaiskäytön edellytyksiä, luonnonvarojen kestävä hyödyntämisen ja vesien hyvän tilan saavuttamisen ja ylläpitämisen edistäminen.

Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto. Tavoitteena on muun muassa liikennejärjestelmien kokonaisvaltainen eri liikennemuodot käsittävä ja asutusta sekä elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä palveleva suunnittelu, ensisijaisesti olemassa olevien pääliikenneyhteyksien ja –verkostojen kehittäminen, henkilöautoliikenteen tarpeen vähentäminen, ympäristöä vähemmän kuormittavien liikennemuotojen käyttöedellytysten ja liikenneturvallisuuden parantaminen, energiahuollon valtakunnallisten tarpeiden ja uusiutuvien energialähteiden hyödyntämismahdollisuuksien turvaaminen.

Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet. Pohjois-Pohjanmaata koskevinä tavoitteina on muun muassa edistää rannikkoalueen luonnon- ja kulttuuriarvojen ja niistä muodostuvien aluekokonaisuuksien säilymistä niitä samalla yhteen sovittaen asumisen ja elinkeinotoiminnan harjoittamisen edellytysten kanssa. Maankohoamisrannikolla otetaan huomioon maankohoamisen taloudelliset ja ympäristölliset vaikutukset olemassa olevaa rakennetta uudistettaessa ja uutta suunniteltaessa, poronhoitoalueella turvataan poronhoidon alueidenkäyttölliset edellytykset.

4.2 Maakuntasuunnitelma ja maakuntaohjelma

Maakuntavaltuusto on 27.11.2017 hyväksynyt Pohjois-Pohjanmaan maakuntasuunnitelman 2050 osana maakuntaohjelmaa vuosille 2018-2021. Vision 2050 mukaisesti **Pohjois-Pohjanmaa on pohjoisen kasvun ja hyvinvoinnin veturi**. Tavoitteellisen aluerakenteen osalta pysyvät voimassa maakuntavaltuuston kesäkuussa 2014 hyväksytyt tavoitteet vuoteen 2040.

Pohjois-Pohjanmaan vision 2050 mukaisesti:

Maakunta on hyödyntänyt korkeaa osaamistasoaan, joka on perustana menestyvälle kansainväliselle liiketoiminnalle. Pohjoisessa tehdään yhdessä pärjäämiseksi rohkeasti yhteistyötä ja ylitetään keinotekoiset rajat eri toimijoiden välillä. Tämä turvaa elinvoimaa ja hyvinvointia koko maakunnan alueella.

Pohjois-Pohjanmaa on tarttunut globaaleihin ilmiöihin ja oivaltanut digitalisaation ja uusien aineettomien palveluiden aiheuttaman muutoksen yhteiskunnassa ja teollisuudessa. Nyt rakennetaan parempaa maakuntaa, jossa palvelut pelaavat ja ihmiset voivat hyvin. Pohjois-Pohjanmaa on hyvä ja yhdenvertainen maakunta niin nuorille, työssäkäyville, lapsiperheille kuin ikääntyneillekin. Pohjois-Pohjanmaan ainutlaatuinen ja -kertainen luonto ja rakennettu elinympäristö ovat tasapainossa taaten hyvinvointia niin ihmisen kuin ympäristön kannalta.

Kestävästi kehittyvä ja elinvoimainen pohjoinen houkuttelee ihmisiä koko Suomesta ja ulkomailta. Suurimman keskuksen Oulun lisäksi maakunnassa on monipuolinen itsenäisten isompien ja pienempien kaupunkien ja kuntien elinvoimainen kuntarakenne. Eriarvostumista ja väestörakenteen vääristymistä on merkittävästi saatu muutettua positiiviseksi ja kaupungit ja maaseutu täydentävän toistensa elinvoimaa.

Maakunnan eri osien moninaisuudelle on annettu tilaa, koska yhteiset tavoitteet ja tarpeet ovat tiedossa. Suuri maakunta on vetänyt yhtä köyttä ja onnistunut yhdessä luomaan kestävää pohjoista kasvua ja hyvinvointia.

Maakunnan väestötavoite vuodelle 2050 on 460 000 asukasta. Tavoitteena on noin 50 000 asukkaan lisäys nykyhetkestä. Maakunta tavoittelee vuoteen 2050 mennessä noin 35 000 uutta työpaikkaa (netto), jolloin maakunnassa olisi 190 000 työpaikkaa. Tavoitteeseen päästään 0.56 % vuosittaisella kasvulla.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntasuunnitelmassa 2040 esitetään tavoitteellinen aluerakenne, jonka mukaisesti maakunnassa kehitetään alueen keskuksia yhdistäviä ja tasapainottavia ylimaakunnallisia kehittämisvyöhykkeitä:

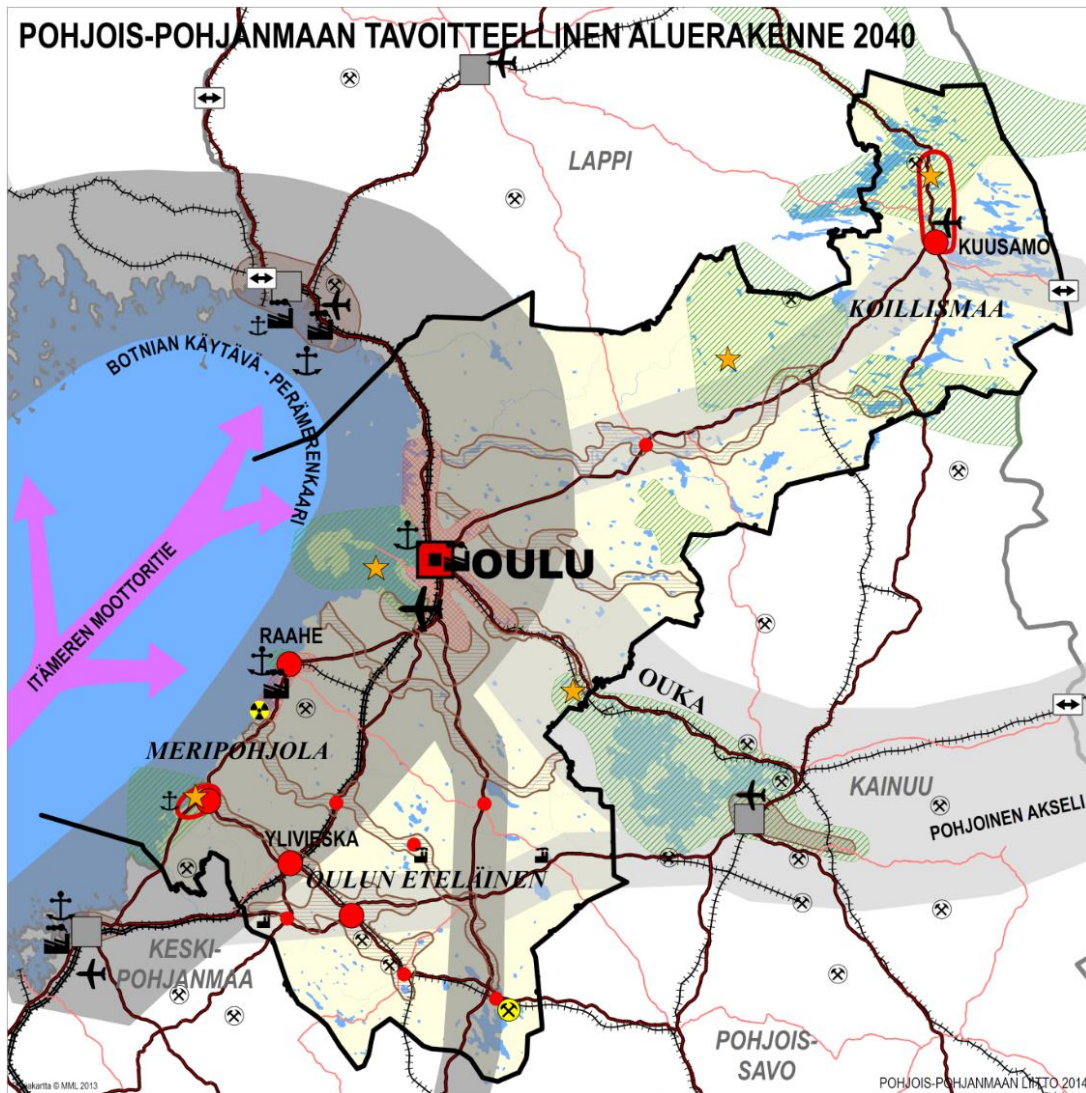
- Perämerenkaari, jonka osana on Meripohjola-kasvuvyöhyke
- Oulu – Kajaani - Arkangel -vyöhyke, jonka osana on Oulun kaupunkiseudun (OuKa) -kehittämisvyöhyke
- valtateihin 4 ja 20 perustuvat matkailu- ja logistiikkakäytävät
- Maakunnan eteläisen alueen ylimaakunnallinen kehittämisvyöhyke Keski-Pohjanmaan ja Kainuun suuntiin

Oulun kaupunkiseutu on kansainvälinen keskus ja sitä täydentävät laajempaa asukas pohjaa palvelevat keskukset, joissa on julkisia ja yksityisiä palveluita. Kuntakeskukset täydentävät palveluvarustusta. Tiivis maaseutuasetus sijoittuu nauhamaisesti jokilaaksoihin.

Liikennejärjestelmän ja logistiikan kehittämisellä parannetaan Pohjois-Pohjanmaan ja koko Pohjois-Suomen liikenteellistä saavutettavuutta.

Saavutettavuutta täydentää valokuituun perustuva laajakaistaverkko, jonka tavoitteena on yhdistää kyläverkot toisiinsa kattavaksi ja toimintavarmaksi verkoksi.

Aluerakenteen kehitystä ohjaa luonnonvarojen hyödyntäminen ja jalostaminen sekä suunnitellut suurhankkeet.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntasuunnitelmassa 2040 esitetty tavoitteellinen aluerakenne.

Maakuntakaavan uudistamisen 1. ja 2. vaihekaavan aikana ja 3. vaihekaavan valmisteluvaiheessa oli voimassa maakuntavaltuuston 2.6.2014 hyväksymä Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelma vuosille 2014-2017 ja maakuntavaltuuston 2.6.2014 hyväksymä Pohjois-Pohjanmaan maakuntasuunnitelma 2040.

Kolmannen vaihekaavan laatimisen aikana on tullut voimaan maakuntavaltuuston 27.11.2017 hyväksymä uusi maakuntaohjelma, jossa osaa maakuntasuunnitelman aihealueista, mm. kehittämisvisioita on tarkasteltu uudelleen. Maakuntakaavan uudistamisen kaikki kolme vaihekaavaa ja laaditut taustaselvitykset (mm. kaupan palveluverkkoselvitys) perustuvat maakuntasuunnitelman yhteydessä sovittuun aluerakenteeseen, jota ei ole käsitelty uudessa maakuntaohjelmassa.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelma vuosille 2018-2021 löytyy verkko-osoitteesta:

https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/aluesuunnittelu/maakuntaohjelma_ja_-suunnitelma/maakuntaohjelma_2018-2021

Vaalassa on voimassa Kainuu-ohjelma, joka on hyväksytty maakuntavaltuustossa 16.6.2014. Kainuu-ohjelmassa on esitetty Kainuun strategia ja maakuntasuunnitelma vuoteen 2035 sekä maakuntaohjelma.

4.3

Suunnittelualueen maakuntakaavatilanne

Huhtikuussa 2017 Pohjois-Pohjanmaalla on voimassa kahdeksan maakuntakaavaa:

- 1) Koko maakunnan kattava Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava, joka on hyväksytty maakuntavaltuustossa 2003, vahvistettu ympäristöministeriössä 2005 ja tullut lainvoimaiseksi 2006.
- 2) Kokonaismaakuntakaavan jälkeen on laadittu Pyhäjoen-Raahen Hanhikiven ydinvoimalahanketta koskeva maakuntakaava, jonka maakuntavaltuusto on hyväksynyt 22.2.2010 ja ympäristöministeriö vahvistanut 26.8.2010 (lainvoimainen 2011).
- 3) Kalajoen Himangan alueella ovat voimassa Keski-Pohjanmaan 1. ja 2. vaihekaava, jotka on vahvistettu 2003 ja 2007.
- 4) Vaalan kunnan alueella on voimassa Kainuun maakuntakaava 2020, joka on vahvistettu valtioneuvostossa 2009 ja Kainuun kaupan maakuntakaava (vahvistettu ympäristöministeriössä 7.3.2016).

Maakuntakaavan uudistamistyö alkoi syyskuussa 2010, ja uudistaminen tehdään kolmessa vaiheessa:

- Maakuntavaltuusto hyväksyi Pohjois-Pohjanmaan 1. vaihemaakuntakaavan 2.12.2013 (vireilletulo 7.9.2010) ja ympäristöministeriö vahvisti sen 23.11.2015. Samalla kumottiin aikaisempien maakuntakaavojen ne merkinnät, jotka vastaavat 1. vaihemaakuntakaavassa osoitettuja merkintöjä. Ensimmäinen vaihemaakuntakaava sai lainvoiman 3.3.2017, kun korkein hallinto-oikeus teki valituksen hylkäävän päätöksen. Otteita Pohjois-Pohjanmaalla voimassa olevista maakuntakaavoista on esitetty tämän raportin kansisivulla.
- Uudistamistyön toinen vaihemaakuntakaava tuli vireille 18.3.2013, ja se hyväksyttiin 7.12.2016. Toinen vaihemaakuntakaava tuli lainvoimaiseksi 2.2.2017.
- **Kolmas vaihe käynnistyi kesällä 2015, ja tavoitteena on hyväksyä 2. vaihemaakuntakaava kesäkuussa 2018, ennen maakunta- ja sote-uudistuksen määrittämiä maakuntavaaleja.**
- Uudistamistyön lopputuloksena on vuoden 2005 kokonaismaakuntakaavan sekä Vaalassa ja Himangassa voimassa olevien Kainuun ja Keski-Pohjanmaan maakuntakaavojen kumoaminen suunnittelualueella.

Maakuntakaavojen yhdistelmäkartta:

- Kunkin vaihemaakuntakaavan valmistelutilanne ja voimassa olevan maakuntakaavan sisältö koetaan maakuntakaavojen yhdistelmäkartaksi, joka ei ole oikeusvaikutteinen.
- Yhdistelmäkartta toimii maakunnan kunnille ja valtion viranomaisille ajankohtaisena kaavojen laatimisen apuvälineenä. Osalliset voivat seurata yhdistelmäkartan avulla maakuntakaavoituksen kokonaisuudistusta.

Uudistamistyön päätyttyä voimaan jää neljä maakuntakaavaa nykyisen kahdeksan sijaan:

- 1) Hanhikiven ydinvoimala maakuntakaava
- 2) Pohjois-Pohjanmaan 1. vaihemaakuntakaava
- 3) Pohjois-Pohjanmaan 2. vaihemaakuntakaava
- 4) Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaava

Tämä osallistumis- ja arviointisuunnitelma koskee uudistamisen kolmatta vaihekaavaa.

4.4 Maakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Maakuntakaavatyön pohjaksi on laadittu maakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (MAT). Ne perustuvat nykyisen kaavan laadintavaiheessa hyväksyttyihin tavoitteisiin, maakuntavaltuuston 2010 hyväksymään maakuntasuunnitelmaan sekä vuonna 2009 voimaan tulleisiin tarkistettuihin valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin. Maakuntahallitus hyväksyi tavoitteet 10.10.2011 ja ne löytyvät Pohjois-Pohjanmaan liiton verkkosivuilta: www.pohjois-pohjanmaa.fi/maakuntakaava

Kolmannen vaihemaakuntakaavan pääteemoihin liittyviä maakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita:

Toimiva aluerakenne: Oulun seutua kehitetään Pohjois-Suomen, Barentsin ja Itämeren alueen kansainvälisenä keskuksena, kansainvälisiä liikennekäytäviä kehitetään, Oulun lentoasemaa kehitetään ja parannetaan sen liityntäyhteyksiä.

Eheytyvä yhdyskuntarakenne ja elinympäristön laatu: Parannetaan joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä yhdyskuntarakenteellisin ratkaisuin ja laatuikäytäviä kehittämällä, edistetään vesi- ja jätevesihuollon toimivuutta ja turvallisuutta, varaudutaan alueidenkäytössä ilmastonmuutokseen ehkäisemällä tulviin ja muihin äkillisiin sääilmiöihin liittyviä riskejä.

Kulttuuri- ja luonnonperintö, virkistyskäyttö ja luonnonvarat: Varmistetaan kiviainesten seudullinen saatavuus sekä varaudutaan maakunnallisesti ja kansallisesti merkittävien hankkeiden tarpeisiin, edistetään alueen mineraalivarojen kestävää hyödyntämistä ja varaudutaan uusien kaivosalueiden edellyttämiin alueidenkäytön ja liikenteen ratkaisuihin, turvataan ranta-alueiden kestävä käyttö, varmistetaan pohjavesivarojen alueellinen riittävyys ja käyttökelpoisuus, edistetään vesien hyvän tilan saavuttamista.

Toimivat yhteysverkot ja energiahuolto: Oulun seutua kehitetään Pohjois-Suomea palvelevana logistisena keskuksena. Alueellisten keskusten logistiikkapalveluja tehostetaan, tuetaan tuulivoimatuotannon kehittymistä meri- ja manneralueella osoittamalla tuulivoimapuistoille parhaiten soveltuvat alueet, kestävää liikkumista/liikennejärjestelmää kehitetään ihmisten hyvinvointia, yritysten kilpailukykyä ja alueiden elinvoimaa edistäväksi.

Luonto- ja kulttuuriympäristöinä erityiset aluekokonaisuudet: Turvataan maankohoamisrannikon luonto-, maisema- ja kulttuuriarvojen säilyminen, hyödynnetään rannikkoseudun ympäristöarvoja alueen erityisenä vetovoimatekijänä, otetaan huomioon kestävän porotalouden toimintaedellytykset muussa maankäytön suunnittelussa.

4.5 Oulun kaupunkiseudun maankäytön ja liikenteen tavoitteet

Oulun kaupunkiseudun alueella on voimassa valtion ja kuntien välinen MALPE-sopimus 2016–2019 ja sen tavoitteita konkretisoiva Oulun kaupunkiseudun rakennemalli 2040.

Maakuntakaavoituksessa huomioon otettavia seudun maankäytön, asumisen, liikenteen, palvelujen ja elinkeinojen keskeisimpiä kehittämistavoitteita ovat: ekologinen ja energiatehokas asuinympäristö, taloudellinen ja toimiva yhdyskuntarakenne, laadukas elinympäristö, TEN-T ydinverkon kehittäminen, joukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden kehittäminen, elinkeinoelämän tukeminen liikenne- ja logistiikkaratkaisulla, kansainvälinen meripuisto, virkistys- ja vapaa-ajan laatuikäytävät.

5 VAIHEMAAKUNTAKAAVAT

Maakuntakaavan uudistaminen etenee kokonaisuohjelman puitteissa kolmessa vaiheessa, joiden teemat määräytyvät mm. kaavan päivitystarpeiden kiireellisyyden ja selvitysten valmistumisasteen perusteella.

Kaavan uudistamisen eri vaiheet limittyvät osittain päällekkäin siten, että 3. vaihemaakuntakaavan käynnistysvaiheessa oli samanaikaisesti käynnissä maakuntakaavan 2. vaiheen laatiminen.

Maakuntakaavan periaatteista ja ohjauksesta on vastannut maakuntahallitus. Maakuntakaavan neuvottelukunnalla on tärkeä rooli maakuntakaavan laatimisessa ja periaatteiden välittymisessä erityisesti kuntakaavoitukseen ja merkittävästi maankäyttöön vaikuttaviin hankkeisiin. Maakuntakaavojen uudistuksen myötä neuvottelukunnan rooli ja asema keskittyy enemmän alueiden käytön periaatteiden edistämiseen ja sitä myötä kaavan ajantasaisuuden seurantaan.

5.1 Vaihemaakuntakaavojen keskeinen sisältö ja laatimisen ajoitus

Voimassa oleva 1. vaihemaakuntakaava (2010–2013):

- Energiantuotanto ja -siirto (manneralueen tuulivoima-alueet, merituulivoiman päivitykset, turvetuotantoalueet, sähköverkko)
- Kaupan palvelurakenne ja aluerakenne, taajamat
- Luonnonympäristö (suot, geologiset muodostumat, suojelualueiden päivitykset)
- Liikennejärjestelmä ja logistiikka-alueet (tieverkko, kevyt liikenne, raideliikenne, lento-liikenne)

Voimassa oleva 2. vaihemaakuntakaava (2013–2016):

- Kulttuuriympäristö (kulttuurimaisema, rakennettu kulttuuriympäristö ja muinaisjäänne-
- nökset)
- Maaseudun asutusrakenne (kylät, asutusvyöhykkeet)
- Matkailu ja virkistys (virkistysalueet ja -reitit, matkailukeskukset ja -vyöhykkeet)
- Seudulliset jätteenkäsittelyalueet ja materiaalikeskukset
- Seudulliset ampumarata-alueet, puolustusvoimien alueet

3. vaihemaakuntakaava (2016–2018):

- Pohjavesi- ja kiviainesalueet
- Mineraalipotentiali ja kaivosalueet
- Tarvittavat päivitykset ja täydennykset: mm. tuulivoima-alueet, Oulun kaupunkiseudun liikennejärjestelmä ja maankäyttö, logistiikka-, suo-, biotalous- sekä poronhoitoalueet
- v. 2005 kokonaismaakuntakaavan mukaiset, 1.-2. vaiheissa käsittelemättömät merkinnät
- Vaalan ja Himangan maankäytön tarkistukset

5.2 Kolmannen vaihemaakuntakaavan sisältö

Kolmannen vaihemaakuntakaavan sisältö ja teemakohtaiset tavoitteet on määritelty seuraavasti:

- Pohjavesi- ja kiviainesalueet

Tarkistetaan pohjavesialueiden rajauksia ja luokituksia sekä arvokkaiden harjualueiden rajauksia pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittamisprojektin (POSKI-hankkeen) selvitysten pohjalta. Tavoitteena on turvata laadukkaan kiviaineksen saanti yhdyskuntarakentamiseen sekä osoittaa pitkällä aikavälillä kiviaineksen ottoon soveltuvat seudulliset alueet, otetaan huomioon luonnon- ja maisemansuojelun sekä maa-aineslain kannalta arvokkaat kohteet sekä hyvän pohjaveden riittävyys vesihuoltotarpeisiin.

- Mineraalipotentiali ja kaivosalueet

Selvitys Mineraalivarat ja maankäyttö – kohti kestävästä kaivostoimintaa (Portti-hanke) toteutetaan yhteistyössä GTK:n kanssa. Tavoitteena on selvittää Pohjois-Pohjanmaan malmipotentialiset alueet ja kaivosalueet sekä yhteen sovittaa niitä muuhun maankäyttöön.

- Oulun kaupunkiseudun liikennejärjestelmä, maankäyttö ja logistiikka

Oulun seudun liikennejärjestelmäsuunnitelman ja siihen liittyvän logistiikkaselvityksen sekä Oulun kaupunkiseudun rakennemallin 2040 pohjalta päivitetään Oulun seudun liikenteen ja maankäytön ratkaisut maakuntakaavan mukaisella tarkkuudella. Niissä otetaan huomioon myös Uuden Oulun yleiskaavan ehdotus ja muut seudun kuntien vireillä olevat yleiskaavat.

- Tuulivoima-alueet

Täydennetään ja tarkistetaan 1. vaihemaakuntakaavassa osoitettua tuulivoimatuotantoon parhaiten soveltuvien alueiden kokonaisuutta. Käsitellään seudullisen kokoluokan maa- ja merituu-voima-alueita laadittavan tuulivoimaselvityksen sekä vireillä olevien hankkeiden selvitysten ja vaikutusten arviointien pohjalta. Ohjataan tuulivoimarakentamisen kokonaisuutta sovittamalla yhteen tuulivoimarakentaminen, muu alueidenkäyttö (mm. asutus) sekä maisema- ja luontoarvot. Edistetään kestävästä tuulivoimarakentamisesta luomalla edellytykset keskitettyjen, seudullisesti merkittävien kokonaisuuksien toteuttamiselle maakunnan eri osiin. Samalla poistetaan kaavasta sellaiset tuulivoima-alueet, joita ei yksityiskohtaisempien selvitysten perusteella ole mahdollista toteuttaa seudullisesti merkittävänä alueina.

- Suoalueet

Täydennetään ja tarkistetaan 1. vaihemaakuntakaavassa osoitettua suoalueiden kokonaisuutta siten että nykytilanne huomioidaan turvetuotannon ja valtakunnallisten suojeluohjelmien osalta koko maakunnassa. Vaalan suoalueet inventoidaan ja käsitellään yhteismitallisesti muun maakunnan suhteen.

- Vaalan ja Himangan maankäytön tarkistukset

Kalajoen Himangan alueella voimassa olevat Keski-Pohjanmaan vaihekaavojen merkinnät ja määräykset sekä Kainuun maakuntakaavojen merkinnät Vaalassa tarkistetaan yhdenmukaisiksi Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavojen kanssa siltä osin kuin niitä ei ole aiemmissa vaihemaakuntakaavoissa käsitelty.

Muut mahdolliset maakuntakaavan tarkistukset ja täydennykset:

Kolmanteen vaihemaakuntakaavaan voidaan tarvittaessa ottaa mukaan työn edetessä muitakin ajankohtaisia aiheita ja tarkistaa aikaisempien maakuntakaavojen ratkaisuja. Mahdollisiksi tarkastelun kohteiksi on alustavasti tunnistettu mm: aluerakenteellisten vyöhykkeiden (kaupunkikehittämisen kohdealueiden) ja taajama-alueiden tarkistukset, yhdyskuntatekniikan seudulliset ratkaisut, suoalueiden ja muiden luonnonsuojelualueiden tarkistuksia ja täydennyksiä, biotalouden aluetarpeet, rantojen käytön periaatteet, kaupan suuryksiköiden ja keskusta-alueiden tarkistukset.

Lisäksi otetaan huomioon kaavan valmisteluajana mahdollisesti voimaan tulevat lainsäädännön muutokset, jotka aiheuttavat maakuntakaavan tarkistustarpeita. Vireillä on mm. valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden uudistaminen ja merialuesuunnittelua koskeva velvoite maakunnille sekä kaupan suuryksiköitä koskevat lakimuutokset.

Tämän uudistamistyön lopputuloksena on vuoden 2005 kokonaismaakuntakaavan sekä Vaalassa ja Himangassa voimassa olevien Kainuun ja Keski-Pohjanmaan maakuntakaavojen kumoaminen suunnittelualueella.

5.3

Vaihemaakuntakaavojen tietopohja ja tarvittavat selvitykset

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Vaihemaakuntakaavan laatimisen tukena käytetään useita valmiita Pohjois-Pohjanmaan liiton tai muiden alueen kehittämiseen vaikuttavien ja/tai osallistuvien tahojen laatimia selvityksiä. Niiden lisäksi kaavaprosessin yhteydessä on tarvetta laatia myös uusia selvityksiä, joita laaditaan sillä tarkkuudella kuin maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisellä kaavana edellyttää.

Kaikkia vaihemaakuntakaavoja koskevat tausta-aineistot:

- Pohjois-Pohjanmaan maakuntasuunnitelma 2040 ja maakuntaohjelma 2014–2017, PPL 2014
- Pohjois-Pohjanmaan ilmastostrategia, PPL 2011
- Kuntien kaavoituskatsaukset, yleiskaavat, ym. suunnitelmat ja hankkeet
- Pohjois-Pohjanmaan energiastrategia 2020, PPL 2012

3. vaihemaakuntakaavaa koskevat valmiit selvitykset:

- Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelma 2018-2021, PPL 2017
- PPBIO – Kohti kestäväää taloutta –hanke, PPL 2016-2018
- Suomen biotalousstrategia (2014)
- Pohjois-Pohjanmaan biotalouden kehittämisstrategia 2015-2020 (PPL 2014)
- Pohjois-Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan manneralueen tuulivoimaselvitys, PPL 2011 ja jatkoselvitys, PPL 2013
- Kansallinen suo- ja turvemaastrategia, MMM 2011
- Valtakunnallinen kansallinen suostrategia (VN 30.8.2012 periaatepäätös)
- Metsähallituksen hallinnassa oleviin luonnonsuojelullisesti arvokkaisiin soihin). Uutta tietoa Kainuun soista. Kainuun suoselvitys –projektin tulosraportti. Kainuun ELY-keskus 2012. (Liittyy Vaalan alueen mahdollisina luonnonsuojelullisesti arvokkaina soina selvitettäviin soihin).
- LIFEPEATLandUse –hankkeen Suo-Mesta -työpaja-aineistot / Vaalan alueen mahdollisina turvetuotantoon soveltuvina soina selvitettävät suot, 2017
- Pohjois-Pohjanmaan ja Länsi-Kainuun suo-ohjelma ja osaselvitykset 2013

- Geologian tutkimuskeskuksen tietovarannot, nettitietokannat (Hakku jne.)
- Kaivostoiminnan liikenteelliset tarpeet pohjoisessa –selvitys, Liikennevirasto 2013
- Kaivoshankkeiden YVA-aineistot
- Tuulivoimahankkeiden YVA- ja Natura- ja yleiskaavaselvitykset, hanketoimijoilta ja konsulteilta
- Valtakunnallisesti arvokkaat moreenimuodostumat. Suomen Ympäristö 14/2007
- Valtakunnallisesti arvokkaat tuuli- ja rantamuodostumat. Suomen ympäristö 32/2011
- Pohjois-Pohjanmaan kaupan palveluverkko 2030 (2011) ja täydennysselvitys (2013), Pohjois-Pohjanmaan liitto (PPL)
- Oulun kaupunkiseudun MALPE-rakennemalli 2040, Oulun seudun kunnat, PPL, POP ELY, 2015
- Oulun seudun selvitykset ja suunnitelmat: Maankäytön toteuttamisohjelma MATO (2012), Oulun VILMO -suunnitelma (2014)
- Valtakunnalliset kulttuuriympäristöinventoinnit
- Muinaisjäännösrekisteri, <http://www.kyppi.fi>, Museovirasto ja Pohjois-Pohjanmaan museo
- Valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivitysinventointi, YM/Mapio-työryhmä 2016
- Kainuun, Keski-Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan liikennestrategia ja liikennejärjestelmäsuunnitelma (KaKePoLi), PPL 2011
- Pohjois-Suomen liikenne- ja logistiikkastrategia, POPELY, Lapin ELY, PPL, Kainuun, Keski-Pohjanmaa
- Oulun seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma 2030, Oulun seudun kunnat, PPL, LiVi, POP ELY 2015
- Liikennehankkeiden yleissuunnitelmat
- Oulujoen–Iijoen vesienhoitosuunnitelma 2016–2021, POPELY 2015, valtioneuvoston hyväksytty 3.12.2015
- Kainuun ohjelma, Kainuun strategia ja maakuntasuunnitelma vuoteen 2035, Kainuun liitto 2014
- Kainuun maakuntakaavan seurantaraportti (Kainuun liitto 2015) ja Kainuun maakuntaaavoituksen selvitykset, Kainuun liitto 2012–2015
- Kainuun POSKI 2012-tutkimusraportti
- Keski-Pohjanmaan POSKI-selvitys, Keski-Pohjanmaan liitto
- Porotalouden TOKAT- paikkatietoaineisto, Paliskuntain yhdistys, paliskunnat, liitot, SYKE, 2016-2017
- Kantaverkon kehittämissuunnitelma 2017-2027, Fingrid Oyj, muut sähköverkkosuunnitelmat

3. vaihemaakuntakaavaa varten laadittavat selvitykset ja taustaselvitykset:

- Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen Pohjois-Pohjanmaalla (POSKI-hankekokonaisuus, Vaihe 1 vuosina 2011-2014, Vaihe 2 vuosina 2013-2015, Vaihe 3 vuosina 2015-2017, yhteenvetoraportti 2017), PPL
- Maa-ainesaluevaraukset Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavassa. Koosteraportti kohdekuvauksista. 5/2018, Pohjois-Pohjanmaan liitto (PPL)
- Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavan tuulivoimaselvitys ja selvityskartat 1-8, (PPL)
- Turvetuotantoalueiden ympäristölupatiedot ja vastaavat merkintäpäivitykset perustuvat Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen toimittamiin tietoihin ajankohdasta 8.11.2016
- Pohjois-Pohjanmaan mineraalivarat ja maankäyttö – kohti kestävää kaivostoimintaa (PPL, GTK), PORTTI-selvitys
- Pohjois-Pohjanmaan rakennettu kulttuuriympäristö 2016, Vaalan maakunnallisesti arvokkaan rakennusperinnön päivitysinventointi, PPL 2017
- Vaalan arkeologinen päivitysinventointi, Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu 2017
- Vaalan soiden käytön selvitykset, PPL ja Luonnonvarakeskus (Luke), 2017
- Pohjois-Pohjanmaan vesihuollon kehittämisohjelma 2035 (POPELY, PPL)
- M815 Lentokentäntien kehittämisselvitys (POPELY, Oulun kaupunki, Kempeleen kunta, Plaana Oy)
- Pohjois-Suomen liikenne- ja logistiikkastrategia (PPL, LL, KPL, KL, POPELY, LAPELY, Livi)
- Pohjois-Pohjanmaan kaupan palveluverkko 2030, täydennysselvitys vuoteen 2040, FCG 2017
- Päivitysinventointi Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa (2006) ja Kainuun maakuntakaavassa luo-merkinnällä osoitetuista alueista, PPL 2017

6 VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

6.1 Arvioinnin tarkoitus ja eteneminen

Maakuntakaavan vaikutusten arvioinnin tarkoituksena on tuottaa kaavan valmistelun ja siihen liittyvän vuorovaikutuksen ja päätöksenteon tarvitsemaa tietoa. Vaikutusten arviointi perustuu maankäyttö- ja rakennuslakiin, jonka mukaan maakuntakaavan tulee perustua merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin, mukaan lukien vaikutusselvitykset.

Arviointi

- Tuottaa tietoa maankäytössä tapahtuvista muutoksista sekä aiheutuvista myönteisistä ja kielteisistä vaikutuksista
- Tukee parhaan mahdollisen suunnitteluratkaisun löytämistä ja edistää siten kaavalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista

Arviointityö toteutetaan jatkuvana prosessina osana kaavan muuta laadintaa. Vaikutuksia arvioidaan kaavoitusta palvelevien perusselvitysten laadinnan yhteydessä sekä osana kaavaluonnoksen ja -ehdotuksen valmistelua. Kaavaprosessin kuluessa saadun palautteen perusteella arviointia tarkennetaan ja tarvittaessa suunnataan uudelleen.

Kaavan laatija vastaa vaikutusten arvioinnista. Kaavoituksen osallisilla on mahdollisuus osallistua vaikutusten arviointiin kaavan valmisteluun liittyvien vuorovaikutusmenettelyjen kautta. Arvioinnin tukena käytetään tarpeen mukaan ulkopuolisia asiantuntijoita.

6.2 Arvioitavat vaikutukset

Lähtökohtana on maankäyttö- ja rakennusasetus (MRA 1§), jonka mukaan arvioidaan merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset:

- ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön,
- maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon,
- kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin,
- alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen,
- kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön.

Lisäksi tutkitaan, aiheutuuko kaavan ratkaisusta todennäköisiä merkittäviä vaikutuksia Natura 2000-verkostoon.

Arvioinnissa selvitetään vaikutukset maankäyttöluokittain, kaavan kokonaisvaikutukset sekä tarpeen mukaan yksittäisten aluevarausten vaikutukset. Tärkeänä osatehtävänä on selvittää ja vertailla mahdollisten vaihtoehtoisten ratkaisujen vaikutuksia. Arvioinnissa keskitytään erityisesti niihin kaavan osaratkaisuihin, joihin liittyy olennaisia maankäytön muutoksia ja merkittäviä vaikutuksia olevaan tilanteeseen ja voimassa oleviin kaavoihin nähden.

Kaavan välittömät vaikutukset kohdistuvat ensisijaisesti Pohjois-Pohjanmaan maakunnan alueelle. Vaikutuksia arvioidaan ensisijaisesti maakunnan tasolla. Myös maakuntarajat ylittävät olennaiset vaikutukset arvioidaan. Arvioinnin tulokset dokumentoidaan erillisinä vaikutusselvityksinä sekä osana kaavaselostusta.

7 OSALLISTUMINEN JA VUOROVAIKUTUS

7.1 Osalliset

Kaavoituksen osallisia ovat alueen maanomistajat sekä ne, joiden asumiseen, työnteekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Lisäksi osallisia ovat viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Osallisilla on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida sen vaikutuksia ja lausua kaavasta mielipiteensä (MRL 62 §). Kunnilta, viranomaisilta ja muilta keskeisiltä tahoilta pyydetään lausunnot kaavan valmisteluaineiston nähtävillä olon yhteydessä, muilla osallisilla on mahdollisuus esittää mielipiteensä. Kaavaehdotuksesta pyydetään lausunnot kunnilta, viranomaisilta ja keskeisiltä yhteisöiltä, ja viranomaisneuvottelun jälkeen ehdotus asetetaan nähtäville, jolloin osalliset voivat tehdä siitä muistutuksia.

Kaavaprosessin eri vaiheissa käydään tarvittaessa erillisneuvotteluja viranomaistahojen kanssa. Lisäksi hyödynnetään olemassa olevia maakunnallisia yhteistyö- ja asiantuntijaryhmiä. Tällaisia ovat maakuntakaavoituksen neuvottelukunta, Pohjois-Pohjanmaan kulttuuriympäristötoimikunta, Pohjois-Pohjanmaan maisematoimikunta ja Pohjois-Pohjanmaan energia-alan neuvottelukunta.

Maakuntavaltuuston tekemään kaavan hyväksymispäätökseen on mahdollisuus hakea muutosta hallinto-oikeudelta ja sen päätöksestä on jatkovalitusmahdollisuus korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Maakuntakaavan osalliset, osallistumisvaiheet ja osallistumisen muodot ovat:

Osalliset	Osallistuminen
Maanomistajat, muut osalliset ja järjestöt: asukkaat ja heitä edustavat yhteisöt ja järjestöt (asukas- ja kyläyhdistykset, kotiseutuyhdistykset), alueella työssäkäyvät, alueen yritykset, vesihuollon organisaatiot suunnittelualueella.	- Kommentit OAS:sta, tavoitteista ja valmisteluaineistosta. - Mielipiteet ja lausunnot kaavaluonnoksesta valmisteluvaiheessa, muistutusmahdollisuus kaavaehdotuksesta julkisen kuulemisen aikana.
Viranomaiset: Pohjois-Pohjanmaan liiton jäsenkunnat, seutukunnat, naapurimaakuntien maakuntaliitot ja naapurikunnat, valtion keskushallinnon viranomaiset, ministeriöt, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Pohjois-Suomen AVI ja muut valtion aluehallinnon viranomaiset, Metsähallitus, puolustusvoimien eri organisaatiot, muut viranomaistehtäviä hoitavat organisaatiot.	- Kommentit OAS:sta, tavoitteista ja valmisteluaineistosta. - MRL:n mukaiset viranomaisneuvottelut aloitus- ja ehdotusvaiheessa. - Lausunnot kaavaluonnoksesta valmisteluvaiheessa ja ehdotusaineistosta, muistutusmahdollisuus ehdotuksesta julkisen kuulemisen aikana. - Muu viranomaisyhteistyö koko prosessin ajan.
Yhteisöt ja yhdistykset: Valtakunnalliset ja maakunnalliset yhdistykset, yhteisöt ja edunvalvontajärjestöt.	- Kommentit OAS:sta, tavoitteista ja valmisteluaineistosta. - Tarvittaessa neuvottelut eturyhmien kanssa. - Mielipiteet ja lausunnot kaavaluonnoksesta valmisteluvaiheessa ja ehdotusaineistosta, muistutusmahdollisuus ehdotuksesta julkisen kuulemisen aikana.

7.2

Tiedottaminen

Maakuntakaavoituksen vaiheista, sisällöstä, luonnosten ja ehdotusten nähtävillä olosta sekä mahdollisista mielipiteen esittämiseen tiedotetaan seuraavilla tavoilla:

- ilmoituksina, virallisina kuulutuksina, tiedotteina ja artikkeleina alueellisissa sanomalehdissä ja muissa tiedotusvälineissä
- Pohjois-Pohjanmaan liiton internet-sivuilla www.pohjois-pohjanmaa.fi ja kuntien sivuilla

Maakuntakaavan valmisteluaineisto on kaavaprosessin ajan nähtävissä liiton internet-sivuilla kohdassa www.pohjois-pohjanmaa.fi > *Aluesuunnittelu* > *Maakuntakaavoitus* > *3. vaihemaakuntakaava vireillä*.

Viralliset kuulutukset julkaistaan Pohjois-Pohjanmaan liiton ja sen jäsenkuntien ilmoitustauluilla sekä liiton käyttämissä maakunnallisissa ja alueellisissa ilmoituslehdissä.

Osallistumispohjan ja -mahdollisuuksien laajentamiseksi järjestetään tarpeen mukaan myös alueellisia ja eri sidosryhmille suunnattuja vuorovaikutustilaisuuksia. Näitä järjestetään myös jo selvityshankkeiden yhteydessä.

Maakuntakaavan valmistelua käsitellään myös kuntien edustajista koostuvassa maakuntakaavoituksen neuvottelukunnassa, joka kokoontuu 2–4 kertaa vuodessa.

8 AIKATAULU

Maakuntakaavan uudistamisen kolmannen vaihekaavan laatimisen tavoitteellinen aikataulu työvaiheittain on esitetty seuraavassa kaaviossa. Kaava tuli vireille vuoden 2016 alussa, jolloin OAS oli nähtävillä. OAS -palaute käsiteltiin kesällä 2016, ja valmisteluvaiheen kuuleminen oli keväällä 2017. Vaihekaavaluonnoksen palaute käsiteltiin syksyllä 2017, ehdotusvaihe ajoittuu loppuvuoteen 2017 ja alkuvuoteen 2018. Maakuntavaltuuston hyväksymiskäsittelyn tavoiteajankohta on touko-kesäkuussa 2018. Esitettyjen työvaiheiden lisäksi kaavaprosessiin kuuluu erillisneuvotteluja, työryhmien kokouksia sekä säännöllisiä maakuntahallituksen käsittelyjä.

AIKATAULU 3. VAIHEMAAKUNTAKAAVA

	2015	2016	2017	2018
ALOITUS- JA TAVOITEVAIHE				
Lähtökohdat ja tavoitteet	---	---		
OAS: laatiminen ja nähtävillä olo	---	(26.1. - 26.2.2016)		
Vireilletulosta ilmoittaminen		-		
OAS: palautteen käsittely		---		
1. viranomaisneuvottelu (30.5.2016)		-		
VALMISTELUVAIHE				
Selvitysten laatiminen	---	---	---	
Kaavaluonnoksen valmistelu		---	---	
Kaavaluonnoksen nähtävilläolo			---	(10.4. - 12.5.2017)
Valmisteluvaiheen palautteen käsittely			+	
EHDOTUSVAIHE				
Selvitysten täydentäminen			---	---
Kaavaehdotuksen valmistelu			---	---
Kaavaehdotusaineiston lausuntokierros			---	
2. viranomaisneuvottelu (12.2.2018)				-
Kaavaehdotuksen nähtävilläolo			(28.3. - 27.4.2018 / MKH 19.3.)	---
HYVÄKSYMISVAIHE				
Ehdotuksen palautteen käsittely				---
Kaavaehdotuksen mahdolliset tarkistukset				---
Maakuntakaavaehdotuksen hyväksyminen			(MKH 21.5.2018, MKV 11.6.2018)	-
VAIKUTUSTEN ARVIOIMINEN		---	---	---

YHTEYSTIEDOT

Pohjois-Pohjanmaan liitto
Sepänkatu 20, 90100 Oulu
puh. 040 685 4000, fax 08-311 3577

Sähköposti: etunimi.sukunimi@pohjois-pohjanmaa.fi
maakuntakaava@pohjois-pohjanmaa.fi
kirjaamo@pohjois-pohjanmaa.fi

Pohjois-Pohjanmaan liiton verkkosivut: www.pohjois-pohjanmaa.fi
maakuntakaavoituksen sivut: www.pohjois-pohjanmaa.fi/maakuntakaava

Maakuntakaavan valmistelijat, maakuntakaavoitustiimi:

- Suunnittelujohtaja, Jussi Rämetsä, puhelin 040 586 3877 (sij. Ilpo Tapaninen, puhelin 050 301 7546)
Kaavatiimin esimies, yleisjohto, aluerakenne.
- Kaavoituspäällikkö Mari Kuukasjärvi, puhelin 040 685 4015
Kaavaprosessin vetovastuu, maankäyttöratkaisut, kaupan palveluverkko, kuntakaavoituksen ohjaus.
- Maakunta-arkkitehti Kirsti Reskalenko, puhelin 040 685 4030
Kulttuuriympäristö ja maankäyttö, kuntakaavoituksen ohjaus.
- Ympäristöpäällikkö Tuomas Kallio, puhelin 050 345 7047
Vaikutusten arviointi, luonnonympäristö ja virkistyskäyttö, tuulivoima.
- Erityisasiantuntija Ismo Karhu, puhelin 050 592 1915 (16.3.2018 saakka)
Soiden käyttö, luonnonvara-asiat, biotalous.
- Maakuntainsinööri Olli Kiviniemi, puhelin: 040 6854 017
Liikennejärjestelmä, energia- ja vesihuoltoverkostot, jätehuolto.
- Paikkatietopäällikkö Rauno Malinen, puhelin 050 433 0306
Paikkatietoanalyysit ja kartta-aineistot, aluerakenne, reitistöt, puolustusvoimien alueet, mineraali-varanto- ja kaivosalueet, poronhoitoalueet, pohjavesi- ja maa-ainesten ottoalueet.
- Suunnitteluavustaja Inga Taikina-aho, puhelin: 040 6854 018, paikkatietojen käsittely.
- Aluesuunnittelija Auli Suorsa, puhelin: 050 386 8443, kulttuuriympäristö, matkailu.

3. vaihekaavaan liittyvien kehittämishankkeiden vastuuhenkilöt:

- Projektipäällikkö Helena Vikstedt: Pohjavesien suojelu ja kiviaineshuolto (POSKI), 28.2.2017 saakka
- Projektipäällikkö Kaisa Mäkinen: Kulttuurimaisema, taajamien kehittämishankkeet (31.12.2017 saakka)

Pohjois-Pohjanmaan liitto	Sepänkatu 20	Puh. tel +358 40 685 4000	info@pohjois-pohjanmaa.fi
Council of Oulu Region	90100 OULU, Finland	Telefax (0)8 311 3577	www.pohjois-pohjanmaa.fi